

Svensk författningssamling nr 14 1862

Förordning om kommunalstyrelse i stad

I
Allmänna stadganden

§1

Varje stad, med därunder lydande område, utgör för sig en särskild kommun, vars medlemmar äga att själva, efter vad denna förordning närmare bestämmer, vårda sina gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, så vitt de icke, enligt gällande författningar, det tillkommer offentlig ämbetsutövning att dem handhava.

Om behandling av kyrkliga angelägenheter, samt ärenden rörande folkskolan, är särskilt stadgat.

§2

Stads- och landskommun må allmänhet icke under gemensam kommunalförvaltning förenas.

Där likväl en sådan gemensamhet i ett eller annat avseende äger eller anse böra äga rum, åligger det Kongl. Maj:ts Befallningshavande, var i sitt län, att, så snart denna förordning utkommit, utredning av dessa förhållanden och förslag till deras ordnande till Kongl Maj:t ingiva; och må vid det nu bestående förbliva till dess Kongl Maj:ts i saken förordnat.

Svensk författningssamling nr 13 1862

Förordning om kommunalstyrelse på landet

Allmänna stadganden

§1

Varje socken på landet utgör för sig en särskild kommun, vars medlemmar äga att själva, efter vad denna förordning närmare bestämmer, vårda sina gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, så vitt icke, enligt gällande författningar, det tillkommer offentlig ämbetsutövning att dem handhava.

Om behandling av kyrkliga angelägenheter, samt ärenden rörande folkskolan, är särskilt stadgat.

§2

Där två eller flera socknar redan äro under gemensam kommunalförvaltning förenade, må därvid förbliva till dess, efter gjord framställning och vederbörandes hörande, Kongl Maj:ts befallningshavande annorlunda förordnar.

§3

Två eller flera sockar inom samma län må ock kunna om gemensam kommunalförvaltning sig förena. Framställning om sådan förening ingives till Kongl Maj:ts befallningshavande, som äger därom förordna. Lands- och stadskommun må i allmänhet icke under gemensam kommunalförvaltning förenas. Där likväl en sådan gemensamhet i ett eller annat avseende äger eller bör anses äga rum, åligger det Kongl. Maj:ts Befallningshavande, var i sitt län, att, så snart denna förordning utkommit, utredning av dessa förhållanden och förslag till deras ordnande till Kongl Maj:t ingiva; och må vid det nu bestående förbliva till dess Kongl. Maj:ts i saken förordnat.

Kommentarer som synes relevant av Värmlands Brandhistoriska Klubb oktober 2011:

Övriga paragrafer behandlar vilka som är medlemmar i stad eller kommun, allmän rådstuga och kommunalstämma, stadsfullmäktige och kommunalfullmäktige, kommunalnämnd, stadens magistrat, stadens drätsel, kommunalutskylder, uppbörd och redovisning,

Förordningarna den 29 augusti 1843 om sockenstämmor och sockennämnder upphävdes.

Kyrkan tog hand om skolan (förordning om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolstämma SFS 15/1862)
Landsting infördes men ansvar för sjukvården (förordning av landsting SFS 16/1862)

I 1862 års kommunalförordningar beslutades att kommunerna i Sverige var juridiska personer vilka utgjorde en del av statens område. Den kommunala självstyrelsen säkerställdes samt kommunernas beskattningsrätt.

1863 infördes fem olika kommuntyper:

- 89 städer
- ett tiotal köpingar (med vissa handelsrättigheter)
- ca 2400 landskommuner som var borgerliga primärkommuner
- ca 2500 församlingar som var kyrkliga primärkommuner
- dessutom infördes [landsting](#), sekundärkommuner som en regionkommun för mer krävande kommunala uppgifter som de små kommunerna inte kunde klara av t.ex. sjuk- och hälsovård

Innan reformen 1862 var städer och landsbygd mer direkt styrda av centralmakten, bl.a. genom att [borgmästare](#) sedan [Gustav Vasas](#) tid utsågs av [Kungl. Maj:t](#). I [Stockholm](#) utsågs hela [magistraten](#) av Kungl. Maj:t. På landsbygden fanns [kronofogdar](#). Kronofogden var bland annat [åklagare](#), exekutor, polischef (det vill säga chef för de så kallade [länsmännen](#)), och var också högste utnämningsman. Han lydde under den statliga [länsstyrelsen](#).